

Rast

V pričakovanju božiča

»Urška, napiši, prosim, uvodnik za naslednjo Rast. Tema je poljubna, ampak naj bo vsaj malo praznično obarvan, ker bo zadnja številka izšla ravno pred božičem.« Tako so se glasile besede, ko so me prosili, naj tokrat jaz napišem uvodnik. Najprej sem si mislila, da bo težko pisati o božiču, ker smo komaj na začetku decembra, v resnici pa ni bilo. Božično pričakovanje se namreč vsako leto začne bolj zgodaj. Ne tisto pravo pričakovanje, ampak tisto potrošniško, ki vsako leto prižge lučke v mestih že proti koncu novembra, ki že od takrat vrtil božično glasbo v trgovinah in v vseh mestih postavlja božične tržnice. Okrašene mestne ulice dajejo prav poseben čar mesecu decembru, ki bi bil drugače nekoliko otožen, ko se temni že ob petih popoldne in je zunaj mraz.

Tisto pravo pričakovanje pa se začne vsako leto ob istem času, bolj ali manj, odvisno, na kateri dan v tednu pade božič in posledično kdaj je prva adventna nedelja.

Letošnje pričakovanje božiča je zame še bolj posebno. Trenutno se nahajam na študentski

izmenjavi v Lizboni, kjer živim že od septembra. Tudi tukaj so mestne ulice okrašene že od konca novembra, ves december pa nas različni oglasi vabijo na najrazličnejše božične tržnice. Edina očitna razlika, ki sem jo opazila z našimi kraji, je, da so nekateri ob začetku božiča obesili rdeče zastave s podobo deteta v jaslicah, na kateri piše Jesus nasceu (Jezus se je rodil).

Če mi je bila ena stvar jasna, kako bo na izmenjavi, je bilo to, da se bom za božič vrnila domov. Pričakujem, kako se bom vrnila domov in nekaj dni spet preživela z družino in prijatelji. Pričakujem, kako bomo spet v krogu sorodnikov praznovali božič kot vsako leto: se skupaj usedli k mizi na božji večer, peli božične pesmi, odprli darila, naslonjena na božično drevesce, in šli k polnočnici, po kateri si bomo s sovaščani že voščili vesel božič. Na božični dan pa se bomo vsi skupaj odpravili na božični koncert.

Čeprav bom doma preživela le nekaj dni, preden se spet vrnem v Lizbono in tukaj zaključim semester, si nisem mogla predstavljati božiča daleč od doma.

Če ne bi bilo božiča vmes, bi verjetno teh pet mesecev preživela na izmenjavi, ne da bi se niti enkrat vrnila domov. Ker pet mesecev pravzaprav ni tako dolgo obdobje. Lagala bi, če bi rekla, da včasih ne pogrešam svoje družine in prijateljev, vendar je tudi tukaj izjemno lepo z novimi prijatelji iz najrazličnejših krajev, zaradi katerih se mi niti malo ne mudi domov. Razen na božični večer. Takrat želim družbo svoje družine, da skupaj praznujemo božič kot vsako leto. Ker je božič res tisti čas, ki ga je najlepše preživeti s svojimi domačimi.

USPEŠNI KOMELOVCI zlati in srebrni v Arezzu

Mešani mladinski in mladinski zbor Emil Komel iz Gorice osvojila prvo in drugo mesto na zborovskem državnem tekmovanju Guido d'Arezzo

Na zborovskem državnem tekmovanju Guido d'Arezzo sta se goriška zbora Emil Komel iz Gorice odlično izkazala. Petintrideseto tekmovanje je potekalo v toskanskem mestu Arezzo 17. in 18. oktobra. Mešani mladinski pevski zbor pod vodstvom Davida Bandlja si je prilastil celo prvo nagrado, poleg te pa še denarno nagrado Feniarco za prepričljivo izvedbo pesmi Kresno Jutro Ubalda Vrabca, Mladinski zbor pod vodstvom Damijane Čevdek Jug je prejel drugo nagrado. Tekmovanje je eno izmed najpomembnejših na državni ravni, zato ta dosežek pomeni za oba zbora ogromno zadoščenje in pomemben cilj; da bi bolje razumeli, kako so prišli do tega rezultata in kako so doživljali to dogodivščino, smo se obrnili kar na pevce in zborovodji.

► Koliko zborov se je udeležilo tekmovanja in kako je potekalo?

● **TINA BALTA:** Tekmovanja se je udeležilo 17 zborov. Bili smo razdeljeni v 4 kategorije: mešani zbori, vokalni ansambli, otroški zbori in moški/ženski zbori. Tekmovanje je potekalo 17. in 18. novembra v Arezzu. Mi smo nastopili v soboto, 17. novembra, popoldne. Vsak zbor je moral predstaviti 3 pesmi. Osemnajstega novembra zvečer je potekala podelitev nagrad. Poleg nagrad v posameznih kategorijah so žiranti dodelili zborom tudi nekaj posebnih nagrad, kot so priznanje za najboljšo izvedbo antične skladbe, najboljšo izvedbo skladbe italijanskega skladatelja, ki je bila napisana po letu 1950, najboljši predstavljen program na tekmovanju in najbolj prepričljivo izvedbo in interpretacijo (Feniarco).

► Kako ste se pripravili na tako pomembno tekmovanje?

● **MIRA TAVČAR:** Konec avgusta smo na pevskem tednu začeli s prebiranjem pesmi. Sledilo je veliko vaj, na katerih smo z Davidom delali predvsem na detajlih in

interpretaciji. Seveda smo s tekmovalnim programom tudi večkrat nastopali, tako da bi program obvladali tudi pod pritiskom.

► Kaj je bilo po vašem mnenju bistveno za zmago?

● **URŠKA TERPIN:** Vztrajnost pri delu, strast do petja, povezanost med člani. Kot zbor smo zelo ambiciozni, istočasno pa si nismo pričakovali takšnih rezultatov. Tekmovanja se nismo udeležili za zmago, ampak da bi zapeli najbolje, kar zmoremo. Imeli smo veliko vaj. David je od nas veliko zahteval. Zavedal se je, da smo sposobni in da zmoremo, in res nam je uspelo. Mislim, da so bistveni tudi medsebojni odnosi, saj smo zelo povezani, ne samo med pevci, ampak tudi z Davidom, ki ga imamo ne samo za zborovodjo, ampak tudi za pravega prijatelja, saj se tudi z njim večkrat pošalimo in nasmejemo.

► Kateri je bil po vašem mnenju najlepši trenutek in kaj ste prinesli domov poleg nagrade?

● **LUKA PALJK:** Mislim, da je bil poleg druženja in žuranja najlepši trenutek tisti, ko je naš dirigent ves

prepoten zaključil zadnjo skladbo z nasmeškom na obrazu. Takrat smo se vsi zavedli, da smo zapeli na najboljši možen način in da smo res dali vse od sebe. Na obrazih sopevcev sem videl samo nasmehe in veselje. Poleg nagrade smo prinesli domov veliko zadoščenje, radost in ponos zbora. Vrnili smo se z izkušnjo, ki bi bila samo dve leti od tega zame nepojmljiva.

Letošnja zmaga nam je omogočila, da se ga udeležimo, čaka nas le še trdo delo. Zdaj gre zares.

► **Kaj Vam pomeni tak dosežek že s tako mladimi pevci? Kaj je najlepše in kaj najtežje pri sodelovanju z otroki?**

● **DAMIJANA ČEVDEK JUG (pevovodkinja Mladinskega pevskega zbora E. Komel):** Neizmerno zadovoljstvo! Pevci so stari

► **Kaj pomeni ta dosežek za Vas in za celoten zbor? Katere skladbe ste predstavili? Zakaj ste prav te izbrali?**

● **DAVID BANDELJ (pevovodja Mešanega mladinskega pevskega zbora E. Komel):** Dosežek je potrditev, da s trdim delom lahko pridejo rezultati, istočasno pa nam nalaga nove odgovornosti, ki bodo omogočale nadaljnjo rast zbora. Na tekmovanju smo izvajali skladbo Jacobusa Gallusa Alleluia, Cantate Domino canticum novum, ki predvideva trozborje, skladbo Ubalda Vrabca Kresno jutro in skladbo italijanskega skladatelja Franca Dominuttija Requiem aeternam, sodobna zvočna revizitacija gregorijanskega koral. Tekmovalni program je moral vsebovati eno renesančno skladbo, eno skladbo iz obdobja 1830 do 1940 in eno sodobno skladbo italijanskega skladatelja. Izbral sem tiste skladbe, ki so skušale predstaviti na najboljši način različne zvočne in interpretativne zmožnosti zbora.

► **Kaj vas čaka v bližnji bodočnosti?**

● **NEJKA BERCE ČELIGOJ:** Zaenkrat si nabiramo moči za podvige, ki prihajajo. Zadnji trije meseci so bili za nas eni izmed najbolj napornih v zadnjem času, tako da malo oddiha kar prija. S koncem leta se zopet lotimo dela. Tekom sezone bomo imeli še nekaj koncertov. Stremimo pa za tem, da se udeležimo mednarodnega tekmovanja, prav tako v Arezzu.

od 10 do 15 let in so v razmeroma kratkem času izjemno napredovali. Tako visok cilj je pevce zelo motiviral, da so delali z vnelo in velikim veseljem. Ta dosežek je zame in zanje odskočna deska za delo naprej. Predvsem za mlade pevce pa pomeni potrditev, da je bil vložen trud poplačan.

Delo z mladimi je čudovito. Teško bi rekla, kaj mi je najlepše. Mogoče sam tekmovalni nastop, kjer pevci z veliko zbranostjo in zrelostjo odlično odpojejo naporen program. Mogoče objemi in solze sreče po tekmovalnem nastopu, ko cela skupina začuti, da je vsakdo dal vse od sebe, saj je bil nastop res dober.

Pridejo seveda trenutki, ko je na vaji težko, ko se sprašujem, če sem se prav odločila, če sem izbrala primeren program ... A na naslednji vaji se spet pojavi prava mladostniška energija, ki zbrše vse dvome in daje zagon za dobro delo.

Mešani mladinski pevski zbor je na začetku novembra pred domačo publiko v veliki dvorani kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici tudi predstavil svojo prvo zgoščenko, ki nosi naslov Zrejšlo je žito. Z njo je tudi proslavil rezultate svojega desetletnega dela – obenem pa rezultate Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel, ki že 20 let uspešno skrbi za pevsko izobraževanje mladih.

Veronika Bordon

Mlada dramatičarka Mojca Petaros in njen prvi radijski niz za Radijski oder:

*"Mladim sem želela približati
velikana Ivana Cankarja!"*

Cankarjevo leto, 100-letnica smrti največjega slovenskega pisatelja: predavanja, ekskurzije, prebiranje njegovih del ... Predvsem pa tečnarjenje profesorjev, ki te morijo, da moraš o njem vedeti vse, ker bo gotovo kaj na maturi, ker bomo o njem pisali šolske naloge in preverjanja itd.

To je dober način, da mladina zasovraži nekega pisatelj ... pa čeprav je velikan evropskega – in ne samo slovenskega prostora.

Kaj pa ... če bi Cankarja skušali približati mladim? Kaj če bi ga prikazali v njegovi bolj človeški luči? Ste morda vedeli, da je bil pravi šarmer in da so dekleta norela za njim? In ste vedeli, da je kot mlad študent na Dunaju včasih tudi trpel lakoto in da si je včasih pomagal s tem, da je preprodajal knjige, ki si jih je izposojal pri svojih prijateljih?

Če Cankarja spoznamo tudi kot človeka, če spoznamo njegovo življenje – potem je lažje razumeti in si zapomniti tudi njegove ideje, misli in seveda tudi njegova dela.

Izziv, da bi Cankarja približali mladim, si je letos med drugimi postavil tudi Radijski oder – skupina, ki pripravlja radijske oddaje in dramska besedila za Radio Trst A. Zamislil si je niz oddaj z naslovom *Učna ura z Ivanom Cankarjem* in ga naročil mladi besedni ustvarjalki Mojci Petaros – sicer študentki jezikovnega

posredovanja na Univerzi v Ljubljani. Izvirna radijska igra je postavljena v šolsko okolje, kjer dijaki v medsebojnem pogovoru in diskusiji s profesorico slovenščine ugotovijo, da jim je ta slovenski umetnik veliko bližji, kot so mislili. V drami se pogovor med dijaki in profesorico prepleta z odlomki iz znanih Cankarjevih del. Simpatična plat te radijske igre je tudi ta, da dijake igrajo nekatere članice Raijskega odra, ki so po poklicu ... profesorice. Oddajo oblikujejo Marjetica Puntar, Helena Pertot, Maruška Guštin, Mojca Petaros, Peter Raseni ter Aleksij Pregarc in Marijan Kravos. Režijo je podpisala Anka Peterlin.

Mojca Petaros je vzljubila pisanje že kot čisto majhna deklica, kot dijakinja pa je že začela dokazovati, da je na tem področju tudi dokaj spretna. Zmagovala je prve nagrade na literarnem natečaju Slovenskega kulturnega kluba, kasneje se je uveljavila tudi v ostrejši konkurenci na Mladikinem literarnem natečaju, nazadnje se je odločila, da se bo na tem področju tudi izobrazila. Ker je ves čas istočasno gojila tudi ljubezen in zanimanje za literaturo in gledališče, je vsa ta področja povezala – in se predala dramskemu ustvarjanju. O njenem prvem radijskem nizu – Učni uri z Ivanom Cankarjem – in o njenem veselju do pisanja smo ji postavili nekaj vprašanj.

► Kdaj si spoznala Cankarja in ali ti je bil v dijaških letih všeč?

● Cankarja sem spoznala v šoli. Spominjam se, da mi niso bila vsa njegova dela všeč, mi je bilo pa takoj jasno, zakaj ga imajo za največjega slovenskega pisatelja, saj je res pravi besedni mojster. Pobljize sem ga spoznala zaradi svoje ljubezni do gledališča.

► Kako je prišlo do zamisli, da napišeš oddajo o Cankarju?

● Pri Radijskem odru so hoteli ob obletnici Cankarjeve smrti pripraviti igro o njem. Zamislili so si, da bi ga predstavili na neki nov,

nekonvencionalen način, ki bi bil blizu mladim. Ker vedo za mojo ljubezen do slovenske književnosti in do pisanja, so me vprašali, če bi bila pripravljena to napisati. Na začetku sem bila precej negotova, saj nisem

nobena izvedenka za literaturo, še manj pa za Cankarja. Vendar so me prepričali, da si želijo vsakdanji in mladosten pogled na Cankarja. Zato sem nazadnje sprejela izziv.

► **Je bilo to prvo tvoje dramsko delo? O čem navadno pišeš?**

● Ja, to je pravzaprav moje prvo dramsko delo. Že prej sem se nekajkrat preizkusila v dramskem pisanju, vendar do zdaj še nikoli nisem napisala drame v celoti; zato je bil zame to še toliko večji izziv. Do zdaj sem se ukvarjala predvsem s prozo, pišem pa o najrazličnejših rečeh.

► **Vemo, da si se poleti podala na izobraževanje dramaturgije v Anglijo.**

Kako to? Si se morala tam spopasti s pisanjem v angleščini?

● S pisanjem v angleščini sem se preizkusila zato, ker v Cambridgeu pač ne bi imela druge možnosti; najraje pa pišem v slovenščini, ker mi je to seveda tudi najlažje. Na splošno pa imam zelo rada jezike, zato sem bila vesela priložnosti; da se preizkusim v pisanju v tujem jeziku, in mislim, da bom to še kdaj ponovila.

► **Po teh izkušnjah lahko pričakujemo, da boš še kaj napisala?**

● Ja, nedvomno bom nadaljevala s pisanjem.

Svetlana Breclj

Nevidna in neopazna revščina – tudi med nami, pri sosedih in v šolskih klopeh!

MLADI LAHKO POMAGAMO!

Pogovor s psihoterapevtko in odgovorno pri Skladu Mitja Čuk Roberto Sulčič

Kot kažejo podatki državnega statističnega zavoda ISTAT, je revščina vse bolj prisotna v italijanskih družinah. Zadnje ankete poročajo, da več kot 5 milijonov italijanskih prebivalcev živi v popolni revščini. To pomeni, da imajo več stroškov kot prihodkov, kar privede do tega, da si ne morejo priskrbeti niti najbolj osnovnih prvin kot npr. hrano in obleke. Taka popolna revščina je prisotna najbolj pri nezaposlenih in priseljencih. V severnem delu Italije je največji odstotek revnih med priseljenci, v južnem pa med italijanskimi državljani. Podatki kažejo, da večina revnih ljudi biva v predmestjih, in sicer v bolj zanemarjenih predelih mesta, kjer je odstotek kriminalitete večji. Največja žrtev revščine so mladi in otroci, katerih večina prihaja ravno iz teh mestnih predelov. Organizacija Save the Children je pred kratkim objavila raziskavo ravno o tej problematiki in prišlo je na dan, da je ekonomska kriza povezana

► Iz podatkov vemo, da se je v zadnjih letih povečalo število revnih v Italiji. Ali ste vi to občutili?

● Ja, prišlo je do večjega povpraševanja pomoči, čeprav ne v zelo veliki meri.

► Kdo se obrne k vam za pomoč? So to italijanski državljani ali priseljenci?

● K nam se obrnejo predvsem Slovenci, priseljenci in Italijani pa v manjšem številu. Ti bivajo večinoma v predmestnih četrti kot npr. pri Sv. Jakobu in v naselju Sv. Sergija. Večinoma nudimo pomoč družinam, v katerih je eden od staršev ali oba brez službe. V manjši meri se obrnejo k nam tudi brezposelni pari.

► Ali je taka ali drugačna oblika revščine prisotna tudi med nami - npr. v naši slovenski narodnostni skupnosti, na naših šolah?

● Seveda. Revščina je prisotna tudi med nami, v nekaterih mestnih četrtih bolj kot, na primer, na Krasu. Na naših šolah so taki primeri.

► Za kakšne vrste pomanjkanja gre? Je običajno zakrito? Ali lahko sošolci opazimo in na kakšen način pomagamo?

● Družine zaidejo v krizo, ko starši zgubijo službo ali pa imajo kakšno zdravstveno težavo in se znajdejo iz dneva v dan v ekonomski stiski. Te družine s težavo iščejo oz. vprašajo za pomoč. Včasih jih je sram, največkrat so nemočni. Prijatelj ali kdo drug iz družinskega kroga jim večkrat lahko pomaga, žal pa ne vedo vsi, da se lahko za take probleme in za pomoč obrnejo na socialno skrbstvo občin, v katerih živijo. Do pomoči so upravičeni, predvsem če so v družini otroci.

► Kaj svetujete, kako lahko mladi pomagamo, ne da bi bili vsiljivi?

● Če izvemo, da ima kdo take tžave, lahko mu svetujemo, naj se obrne na socialno skrbstvo ali tudi na Sklad Mitja Čuk in mu bomo mi potem pomagali in svetovali, kako naprej. Mladi lahko tudi pomagajo s tem, da se približajo osebam v stiski in vprašajo, če imajo potrebo

tudi s kulturno in šolsko krizo, saj otroci in mladi iz revnih družin večkrat opravijo samo obvezno šolstvo in izbirajo raje druge poti za svojo bodočnost. Na tak način se veča razlika med revnimi mladimi, ki pridobijo samo osnovno obvezno izobrazbo, in med premožnejšimi mladimi, ki se odločajo za študijsko pot. Revnejše družine večkrat dobijo podporo iz socialnega skrbstva, ki se poveže z različnimi organizacijami. Ena izmed teh je Sklad Mitja Čuk, ki deluje v Furlaniji Julijski krajini, večinoma na Tržaškem, že od leta 1979. Da bi zvedeli kaj več o tem, smo postavili nekaj vprašanj psihoterapevtki Roberti Sulčič, ki je psihološka svetovalka in odgovorna pri Skladu Mitja Čuk, sodeluje pa tudi s socialnimi okraji Občine Trst in s šolami ter vodi lastno psihoterapevtsko ambulanto.

po pomoči, tudi konkretni, recimo, osamljeene mame, ki nimajo družine ob strani in potrebujejo pomoč z otroki ali pa samo družbo ...

► Kako poteka vaše delo na Skladu?

● Socialno skrbstvo se z nami poveže in tako se mi obrnemo do oseb v stiki, katerim ne dajemo denarja, a jim podarimo hrano ali pa obleke. Zaradi tega večkrat organiziramo nabiralne akcije. Nudimo jim tudi brezplačno psihološko pomoč.

► Ali v vaši organizaciji delujejo samo uslužbenci? Imate tudi prostovoljce? Kako lahko postanemo prostovoljci? Kje se lahko oglasimo, kakšne vrste dela se lahko lotimo mladi?

● Poleg uslužbencev, so pri nas prisotni tudi prostovoljci, ki so seveda dobrodošli. Trenutno je pomanjkanje prostovoljcev v vseh združenjih in vsi radi sprejememo mlade, ki imajo voljo pomagati na kakršenkoli način ... Dela je ogromno: pomoč družinam, spremstvo otrok, nabiralne akcije ipd., časa pa gotovo primanjkuje. V tem trenutku smo skupaj z drugimi prostovoljnimi organizacijami iz Trsta organizirali pobudo, da bi pridobili novih moči, in nato bo stekel tudi tečaj za mlade prostovoljce. Kdor bi se nam rad pridružil, se lahko obrne na našo spletno stran, na mail ali pa nam telefonira.

Veronica Piredda

Ilaria Vitturelli Fabioli

#christmasiscoming #lights #božičničas
#beautifulplace #prelepajubljana

Jernej Močnik

#zima #zimskizaton #brrrr
#gradients

Erik Bordon

#sneg, sneg, sneg ❄️❄️❄️
📍 #Planica, SLO

Svetlana Breclj

#Devinčanke in sneg #noschool
#wintertime #waitingforchristmas

Instagrast
foto rubrika Rasti

#zima

Svetlana Breclj

#Beli trst #home
#našemesto #White

Matilda Clapiz

#Božični čas #božičnodrevo
#božičnovzdušje #veseliprazniki

Veronika Bordon

#Uživanje v ledenem zraku #skMLADINA
#spetnasmučeh 📍 #Mölltaler Gletscher

Veronica Piredda

#Gola drevesa ob Ljubljani ❄️
#zimskaljubljana #zimskanarava

1. nagrada za poezijo na literarnem natečaju Slovenskega kulturnega kluba 2018

Prvo nagrado za poezijo prejme ciklus šestih haikuev, ki je prispel pod geslom ASKA. Izvirna je izhodiščna zamisel, da se vsak izmed njih navezuje na enega izmed Cankarjevih citatov, predlaganih za natečaj. V nekaj skopih pesniških zamahih nas avtorica popelje skozi različne cankarjanske motive: od hrepenenja, preko umetnosti in ljubezni do tesnobnih občutkov groze in strahu. Pomembno vlogo odigrava narava, ki daje oporo in prozornost oz. treznost misli. Avtorica je Jana Tull (Jožef Stefan).

HAIKU

1 Vsa hiša je bila polna velikega hrepenenja.
(Na klancu)

Skozi zaprto
okno, pogled beži v
nemo veselje.

2 Umetnik je bil in je videl stvari, ki jih ni bilo.
(Na klancu)

Zrealijo se
v mavričnih podobah
nežne skrivnosti.

3 Tam sva se sprehajala v mesečini. (Na klancu)

Sprehajava se
v črni mesečini
– bolni tišini.

4 Vzrasla so nebesa pod Triglavom. (Kurent)

Puhasto nebo,
trdna skalnata gora,
prozorna misel.

5 Sreča je kot sonce. Ko je najlepša, zatone.

Ti, moje sonce,
tvoje tihe besede.
Tema v očeh.

6 Ob vsakem koraku se plah ozira.

Solze groze in
strahu žrejo blede
ledena lica.

Ime in priimek: **Jana Tull**

Doma sem: **iz Milj, z griča Čuk**

V tem letu sem obiskovala: **kemijsko smer Državnega poklicnega zavoda Jožef Stefan**

V prostem času: **rada imam glasbo, zato v prostem času igram - študiram violoncello, oče pa je kitarist, zato tudi kaj zabrenkam**

Po kom se zgleduješ: **od vsake osebe se kaj naučiš, zato bi rekla, da se nekako zgledujem po dobrih značilnostih večjega števila oseb**

Najvišja vrednota v življenju: **spoštljivost je baza vseh vrednot, iz spoštljivosti izhajajo poštenost in vse ostalo**

(pripravil Jernej Močnik)